

Рудов Ілля Олександрович

студент групи С-ЮД-614

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: начальник
відділу організації наукової роботи,
доктор філософських наук*

Марченко О.В.

КОНТЕКСТНЕ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Рішення проблеми підготовки кваліфікованих юридичних кадрів є сьогодні одним з пріоритетів державної політики України. В сучасних умовах у процесі педагогічної взаємодії викладач повинен постати перед студентами професіоналом, в належній мірі володіти вміннями та навичками предметної галузі, здатним до вирішення поставлених завдань. Роль викладача в цьому випадку полягає у спрямуванні процесу навчання на вирішення практичних проблем, наближених до реальних умов, наданні консультативної допомоги студентам у пошуку шляхів їх подолання. Студент стає суб'єктом пізнавальної діяльності спільно з викладачем, який не керує, а спрямовує самостійну пізнавальну діяльність студентів, сприяє розвитку у них навичок дослідження, вміння творчо використовувати отриману інформацію, аналізувати проблеми, вирішувати практичні завдання, обґрунтовувати прийняте рішення нормами права.

Професія юриста - це особливий рід занять, що займає особливе місце в системі суспільного поділу праці. Юристами є люди, що виконують різні види робіт: судді, прокурори, адвокати, слідчі, нотаріуси, корпоративні юристи. Загальні правила і прийоми виконання кожної з цих робіт поширюються на всі напрямки і види професії юриста, зберігаючи свою специфіку для окремої групи

Сучасна юридична освіта повинна бути спрямована не просто на підвищення рівня освіченості майбутнього спеціаліста, а на формування нового типу інтелекту, іншого образу і способу мислення, пристосованого до досить швидко мінливих економічних, технологічних, соціальних та інформаційних реалій навколишнього світу; нового інформаційного світогляду, заснованого на розумінні визначальної ролі інформатизації процесів у професійній діяльності [3, с. 111]. Професійна діяльність юриста відрізняється підвищеними вимогами до неї як суспільства, так і держави. Вона характеризується наявністю владних повноважень і належить до державної діяльності, включаючи в себе нормотворчу, правозастосовну, правоохоронну, експертно-консультаційну, педагогічну та інші види діяльності. Все вищесказане вказує на значимість формування професійної позиції майбутнього юриста.

Професійна позиція є основою професійного становлення та розвитку

фахівця, вона спрямовує особистість на професійно-творчий саморозвиток і самореалізацію. Тому в процесі підготовки майбутніх юристів у вищому навчальному закладі важливо приділяти увагу формуванню професійної позиції студентів, починаючи з першого курсу. Для того щоб майбутній юрист розумів сутність і соціальну значущість своєї професії, необхідно використовувати інноваційні навчальні технології, які допомагають сформувати професійні компетенції, а не тільки озброїти студента масою теоретичних знань.

Оптимізації викладання, навчання студентів з опорою не тільки на процеси сприйняття і пам'яті, а передусім на продуктивне творче мислення, поведінку і спілкування сприяє технологія контекстного навчання. Контекстне навчання – це навчання, яке дозволяє динамічно моделювати предметне і соціальний зміст професійної діяльності, що забезпечує умови трансформації класичної навчальної діяльності студента в професійну діяльність фахівця. Теорія контекстного навчання ґрунтується на діяльнісній теорії оволодіння соціальним досвідом (Л. С. Виготський, А. Н. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн), згідно з якою засвоєння змісту навчання відбувається в процесі власної мотивованої активності. Контекстне навчання проектує освітній процес у вищому навчальному закладі як максимально наближений до майбутньої професійної діяльності студентів [4, с. 156]. Основною характеристикою навчально-виховного процесу контекстного типу, що реалізується за допомогою системи нових і традиційних форм і методів навчання, є моделювання на мові знакових засобів предметного і соціального змісту (контексту) майбутньої професійної діяльності. У відповідності з концепцією контекстного навчання А. Вербицького, модель фахівця отримує своє відображення в діяльнісній моделі його підготовки, яка характеризується максимальним наближенням змісту і форми освіти в професійній підготовці до змісту і форми професійної діяльності фахівця [1, с. 156]. Змістоутворюючою категорією контекстного навчання є «контекст», який відображає вплив умов майбутньої професійної діяльності студентів на зміст навчальної діяльності, її процес і результат.

Активне навчання контекстного типу передбачає перегляд традиційного змісту предмета, його структури і способів пред'явлення студентам. Центр тяжіння переноситься на більш широку практичну підготовку, на вирішення проблемних ситуаційних задач, виконання практичних завдань. Одним з основних принципів навчання, які охоплюють всі сторони навчального процесу, є принцип свідомості, активності і вмотивованості студентів. При цьому активність у дидактичному плані виступає як передумова, умова і результат свідомого засвоєння знань, умінь і навичок. У контекстній навчанні основний акцент робиться на формування професійної мотивації розвитку особистості. В основі реалізації методики формування професійної позиції майбутніх юристів у процесі професійної підготовки у вузі закладено чотири підходи: акмеологічний, герменевтичний домінантно-позиційний і особистісно діяльнісний. Використання акмеологічного підходу орієнтовано на розуміння майбутнім юристом значущості професійного самовдосконалення, закладеного у формуванні

його професійної позиції. Герменевтичний підхід передбачає розуміння глибинних смислів нормативно-правових документів та інших інформаційних джерел, усвідомлення зв'язку правової сфери з історичними, політичними та релігійними процесами. Домінантно-позиційний підхід припускає безліч позицій всередині життєвої і безпосередньо професійної позиції майбутніх юристів. Особистісно-діяльнісний підхід бере до уваги феномени унікальності та неповторності особистості, він оптимальним чином розвиває особистісні та професійні якості юриста в навчально-професійної діяльності [2].

Отже, політична, економічна та соціальна нестабільність в Україні вимагає від майбутнього юриста підвищеної здатності адаптуватися до мінливого соціального середовища, що дає можливість викладачу створювати нові педагогічні системи, технології, методичні розробки різного рівня складності, що реалізують педагогічні функції юридичної професійної освіти. Для цього необхідно: а) визначити систему підходів, вихідних принципів, напрямків і правил педагогічного проектування системи юридичної освіти; б) модернізувати процес перепідготовки та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу юридичного профілю; в) забезпечити наступність і зв'язку теоретичного і практичного навчання, оскільки теоретична підготовка повинна служити формуванню морально-психологічної готовності до професійної та перетворювальної діяльності. Освітній процес в юридичному вузі повинен забезпечувати умови, засоби і змістовний матеріал для ціннісного самовизначення майбутніх юристів: потоки соціально-правової інформації настійно вимагають від нього володіння сучасними інформаційними технологіями. Перехід до такої системи планування навчального процесу дозволить максимально розвинути наукову діяльність вищого закладу, сприяти навчанню і розвитку творчих здібностей студентів, готувати висококваліфікованих фахівців юридичного профілю. Згідно з концепцією контекстного навчання система діяльності майбутнього юриста отримує відображення в діяльнісній моделі його професійної підготовки. Предметний контекст діяльності студента проектується як система навчальних проблемних ситуацій, завдань і проблем, наближених до професійних. Соціальний зміст інтегрується в навчальний процес через форми спільної діяльності майбутніх юристів в обговоренні та вирішенні конкретних правових ситуацій.

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в ВШ: контекстный подход: метод. пособие / А. А. Вербицкий. - М.: Высш. шк., 1991. - 207 с.

2. Далдаева Т.И. Методика формирования профессиональной позиции будущих юристов в процессе профессиональной подготовки в вузе [Электронный ресурс] // Современные проблемы науки и образования. - 2015. - №6. URL: www.science-education.ru/130-22722

3. Иванова А.В., Прокопьев А.А. Междисциплинарная информационно-математическая компетентность как фактор повышения качества профессиональной подготовки юристов // Вестник СВФУ. - 2013, том 10, - № 3. – С. 111-114.

4. Скворцова С.А. Педагогические условия формирования компетентности будущих специалистов в процессе профессиональной подготовки / С.А. Скворцова // Вектор науки ТГУ. - №1. - 2011. - С. 155-158.